

Austatavad Eesti Koostöö Kogu liikmed,
head kaasamõtledjad.

Olen oma peaaegu kahe aasta pikkuse ametiaja jooksul kõige rohkem rääkinud kahest valdkonnast, mille käekäiku pean Eesti tuleviku puhul määravaks. Nendeks on Eesti tugevus kodanikuühiskonnana ja Eesti haridussüsteemi suutlikkus käia kaasas uue aja vajadustega.

Täna on need kaks teemat siin saalis kokku saanud.

Tugeva kodanikuühiskonna tunnuseks on probleemide avalik ja põhjalik arutamine sõltumata esindusdemokraatia ehk siis parlamendi ja valitsuse poliitilisest päevakorrast.

Mis aga toimiva kodanikuühiskonna puhul on peamine – esindusdemokraatia arvestab kodanike ja nende organisatsioonide tõstetud teemadega, lülitab need oma päevakorda ja jõuab pärast kõiki seadustes ette nähtud protseduure ka lahendusteni.

Selline tasakaalukas ja heade argumentidega arutelu ei tähenda mingilgi juhul, nagu annaks parlament käest osa oma võimust, ülesannetest ja vastutusest, mida rahvas on valimiste päeval Riigikogu liikmetele andnud.

Vastupidi. Parlament näitab sellega oma tarkust, kui kaasab lahenduste leidmisse kõik ühiskonnas vastu kajavad head mõtted.

Ma loodan, et tänase arutelu tulemusel sündivad ideed ja ettepanekud kõlavad juba lähiajal ka parlamendis. Teema – haridus – on ju valdkond, kus tänaste otsuste tulemusi näeme kõige varem 10 või 15 aasta pärast.

Seepärast peavad otsused olema läbi kaalutud ja õiged.

Me teame, et eestlased ei ole usklik rahvas. Pigem kirikuleige. Ometi valitseb siinmail juba poolteist sajandit vankumatu usk, et just haridus ja teadmised aitavad elus edasi jõuda, hästi hakkama saada, hea töö saada ja eluga rahul olla.

Iga lapsevanem unistab, et tema lapse haridustee oleks pikem ja parem kui temal endal. Eestlased on hariduse-usku rahvas. Selle kinnituseks on ka lõpmatu hulk meie vanasõnu ja rahvajutte.

Formaalselt ongi kõik justkui hästi.

Eesti rahvas tahab valdavas enamuses saada haridust. Üliõpilaste koguarv püstitab igal aastal uue rekordi. Osades, nn eliitkoolides on konkurents äärmiselt tihe. Rahvusvahelise PISA-uuringu järgi on Eesti koolilapsed maailma mõõtkavas ühed kõige paremini haritud.

Peaksime olema väga rahul. Aga vist ei ole rahul.

Ei ole rahul, sest vanemad on mures Eesti koolides valitseva õhkkonna, koolivägivalla ja meelemürkide pärast.

Ei ole rahul, sest õpetajatele ei meeldi nende ameti positsioon Eesti tööturu väärtusruumis ja palgasüsteemis.

Ei ole rahul, sest ettevõtjad ei saa vajalikul hulgal nende vajadustele vastavaid noori spetsialiste.

Ei ole rahul, sest õpilased kurdavad, justkui õpetataks neile koolis asju, mida neil elus kunagi vaja ei lähe.

Ei ole rahul, sest kogu ühiskond tajub juba liigagi selgelt, et Eesti koolides antav hariduse kvaliteet on regiooniti liiga kõikuv, mis oma masendaval kujul kajastub ka Eesti koolide pingerivides.

Ei ole rahul, sest Eesti kõrgharidussüsteem on nõudluspõhine ja mitte täiel määral riigi pikaajalisi vajadusi arvestav.

Ei ole rahul, sest Eesti haridussüsteem võiks olla edukam oma põhiülesandega toime tulemisel.

Ja selleks põhiülesandeks ei saa olla muu, kui valmistada noored ette tegema iseseisvaid, läbikaalutud ja tarku valikuid. Valmistada neid ette iseseisvalt mõtlema.

Ma loodan, et täna ja tulevikus otsime me ühiselt vastuseid nii neile kui teistele küsimustele. Ühiskondlik ootus muutuste järele on suur. Leidkem siis need lahendused. Jätame alles kõik hea ja väärtusliku, mida Eesti haridussüsteem eneses kätkeb. Aga vaadakem ka selge pilguga tulevikku.

Hea haridus on Eesti usk. Selle toel oleme mitu korda üles ehitanud oma riigi. Ainult hea hariduse toel saame oma riiki tugevamaks ja paremaks teha.

Soovin teile sisukat arutelu, soovin, et teie head mõtted saaksid teoks.